

Sygnatura akt III U 956/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 31-03-2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Jadwiga Świącicka**

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Elwira Świecka

po rozpoznaniu w dniu 31-03-2014 r. w Koninie

sprawy **E. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o rentę rodzinną

na skutek odwołania **E. J.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 28 czerwca 2013r. znak:(...)

I. Oddala odwołanie

II. Odstępuje od obciążania odwołującej kosztami zastępstwa procesowego.

III U 956/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 czerwca 2013r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił E. J. prawa do renty rodzinnej po mężu T. J.. W uzasadnieniu decyzji ZUS podniósł, że zmarły w chwili śmierci nie miał ustalonego prawa ani do emerytury, ani do renty. Zatem, aby nabyć prawo do renty rodzinnej wnioskodawczyni winna udowodnić, że zmarły spełniał warunki do uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy, przy założeniu, że w chwili śmierci stał się całkowicie niezdolny do pracy.

Organ rentowy podał, że z akt sprawy wynika, że w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgonem T. J., nie udowodniono wymaganych 5 lat składkowych i nieskładkowych. Wg ustaleń organu rentowego, udowodniono łącznie 21 lat 6 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych zmarłego. W celu nabycia prawa do renty rodzinnej wnioskodawczyni winna udowodnić niezdolność zmarłego do pracy wcześniej niż na datę zgonu. Wymagany do nabycia prawa do świadczenia rentowego staż, został udowodniony przed 5 czerwca 2002r.

Komisja Lekarska stwierdziła niezdolność T. J. do pracy od czerwca 2006r., jednak nie stwierdziła niezdolności T. J. przed dniem 5 czerwca 2002r.

Z tych przyczyn organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej.

Z decyzją tą nie zgodziła się E. J., podnosząc, że nie ulega wątpliwości, że niezdolność jej męża do pracy istniała przed 5 czerwca 2002r. Dowodzi tego dokumentacja medyczna, która wskazuje, że zmarły od dawna chorował i leczył się. Odczuwał silne bóle kręgosłupa, które w znacznym stopniu uniemożliwiały mu wykonywanie zawodu, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Był hospitalizowany przed i po tej dacie. Był także w sanatorium.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniosł o oddalenie odwołując się do argumentacji zawartej w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

T. J. ur. (...) w dniu 24 września 2001r. złożył wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Do wniosku dołączył dokumenty dotyczące przebytych przez niego okresów składkowych i nieskładkowych.

Na podstawie powyższych dokumentów pozwany organ rentowy ustalił, że G. J. wykazał 21 lat 8 miesięcy i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Do wniosku T. J. dołączył zaświadczenia o stanie zdrowia.

Na podstawie tych zaświadczeń Lekarz Orzecznik w orzeczeniu z dnia 25 października 2001r. rozpoznał u niego: nadciśnienie tętnicze, dusznicę bolesną stabilną, zwyrodnienie kręgosłupa bez objawów neurologicznych i uznał go za zdolnego do pracy.

Decyzją z dnia 31 października 2001r. organ rentowy odmówił T. J. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, podnosząc że nie wykazał niezdolności do pracy.

T. J. wniosł odwołanie od decyzji.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Ośrodek Zamiejscowy w Koninie wyrokiem z dnia 14 marca 2002r. oddalił jego odwołanie. Wyrok ten jest prawomocny. Z opinii biegłych lekarzy: internisty - kardiologa, neurologa i ortopedy sporządzonej w dniu 23 stycznia 2002r. w tej sprawie wynika, że biegli rozpoznali u wnioskodawcy: początkowe zmiany zwyrodnieniowe odcinka szyjnego kręgosłupa szyjnego, nadciśnienie tętnicze, dławicę piersiową stabilną. Wg biegłego ortopedy niewielkie zmiany w obrębie narządu ruchu, a praktycznie w obrębie kręgosłupa szyjnego, niezauważane do chwili rozpoznania w szpitalu w K. zmiany w odcinku lędźwiowym kręgosłupa, nie powodują ograniczeń ruchu, siły, czy badalnych dolegliwości bólowych. Biegły ten uznał zatem T. J. za zdolnego do pracy.

Biegły neurolog także stwierdził, że niewielkie zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa z okresowymi dolegliwościami, bez objawów podrażnieniowych i ubytkowych ze strony układu nerwowego nie dawały podstaw do orzekania całkowitej, czy częściowej niezdolności do pracy.

Również w ocenie biegłego kardiologa z przyczyn internistyczno-kardiologicznych T. J. nie był niezdolny do pracy. Nadciśnienie tętnicze było dobrze kontrolowane, bez zajęcia serca, brak było dowodu na występowanie znaczniejszego zaawansowania choroby niedokrwiennej serca, bez zaburzeń rytmu serca.

(dowód opinia biegłych w aktach XVII U 1746/01)

T. J. zmarł (...) W chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z E. J. ur. (...)

Wnioskodawczyni przedłożyła dodatkowe dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia w stosunku do dołączonych przez zmarłego do wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy:

- świadectwo pracy wystawione przez (...) w K. potwierdzające zatrudnienie T. J. od 12 lutego 2007r. do 31 grudnia 2007r.

- świadectwo pracy wystawione przez (...) potwierdzające zatrudnienie od 18 sierpnia 2008r. do 26 lutego 2009r.

Na ich podstawie organ rentowy ustalił łączny staż wym. w rozmiarze **23 lat 11 dni**.

Ustalił nadto, że dla ustalenia nabycia przez T. J. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, niezbędne było ustalenie jego niezdolności do pracy **przed 5 czerwca 2002r.**

Ustalenie to wymagało wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c. dlatego Sąd w realiach sprawy był zobligowany przeprowadzić dowód z opinii biegłych sądowych o specjalnościach odpowiadających schorzeniom ubezpieczonej (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., I UK 356/04, publ. LEX nr 276241; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008 r., sygn. akt I UK 356/07, publ. LEX nr 490392).

W opinii z dnia 27 grudnia 2013r. biegli neurolog i kardiolog badając dokumentację medyczną rozpoznali u zmarłego przed datą ustaloną przez pozwany organ rentowy tj. 5 czerwca 2002r.: początkowe zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa bez objawów neurologicznych, nadciśnienie tętnicze i dusznicę bolesną stabilną i uznali, że przed tą datą nie był on przynajmniej częściowo niezdolny do pracy.

(dowód: opinia k.37-39)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt ZUS i opinii biegłych.

Sąd uznał opinie biegłych za jasne i wyczerpujące. Biegli wydali je bowiem po zapoznaniu się z istniejącą dokumentacją medyczną. Stanowiska zawarte w opiniach biegli należycie uzasadnili, podpierając się w tym względzie dokumentacją medyczną i wynikami przeprowadzonych badań. Opinia ta jest przekonująca, zwłaszcza jeśli uwzględni się fakt, że jest ona zgodna z opinią biegłych sporządzoną do sprawy XVII U1746/01, która została wydana 23 stycznia 2002r., a więc krótko przed datą wymaganą do nabycia renty tj. 5 czerwca 2002r.

Zgodnie z art. 65 ustawy o emeryturach i rentach, renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Zmarły T. J. nie miał ustalonego prawa do emerytury, lub renty z tytułu niezdolności do pracy i świadczenia takiego nie pobierał, chociaż ubiegał się o jego przyznanie i prawomocną decyzją z dnia 31 października 2001r. odmówiono mu tego prawa.

Natomiast w myśl art. 70 ust. 1 cyt. Ustawy, wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat, lub była niezdolna do pracy albo
- 2) wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

Generalnie prawo do renty rodzinnej jest prawem pochodnym wynikającym od uprawnień zmarłego do emerytury, lub renty z tytułu niezdolności do pracy, a zatem brak uprawnień zmarłego do tych świadczeń i pociąga za sobą również brak uprawnień członków rodziny do renty rodzinnej po ubezpieczonym. Dochodzone świadczenie nie jest bowiem świadczeniem przyznawanym z uwagi na potrzeby, nawet najbardziej uzasadnione, ale świadczeniem pochodnym od okresów opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Zgodnie z art. 65 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, przy ocenie prawa do renty rodzinnej przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

T. J. stał się całkowicie niezdolny do pracy od 26 lutego 2009r. W tym czasie nie miał jednak 5 letniego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim dziesięcioleciu .

W art. 57 ust. 1 cyt. Ustawy o emeryturach i rentach określono warunki konieczne do powstania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy sensu stricto. Warunki te muszą być spełnione łącznie: posiadanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, niezdolność do pracy, która powinna powstać nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania okresów wymienionych w ustawie.

Zmarły T. J. w czasie gdy spełniał wymogi stażowe 5 czerwca 2002r., nie był niezdolny do pracy, natomiast w momencie gdy stał się całkowicie niezdolny do pracy tj. w chwili śmierci (...). nie spełniał wymogów stażowych.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, przy wykładni art. 65 w związku z art. 57 i 58 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w brzmieniu obowiązującym w dacie jego zgonu, Sąd zanalizował stanowisko wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 2006 r., I UZP 5/05 (OSNP 2006 nr 19-20, poz. 305).

W uchwale tej Sąd Najwyższy stwierdził, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 57 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach), bez potrzeby wykazywania przewidzianego w art. 58 ust. 2 tej ustawy pięcioletniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Jednak zastosowanie tej wykładni nie jest możliwe w niniejszej sprawie, gdyż zmarły do chwili śmierci nie uzyskał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Mając na względzie fakt, że zmarły nie spełnił przesłanek do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy ani w dacie 5 czerwca 2002r., ani w chwili zgonu

Sąd uznał, że odwołująca nie nabyła prawa do renty rodzinnej i jej odwołanie jako nieuzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił.

Mając na względzie fakt, że wnioskodawczyni nie posiada stałych źródeł utrzymania odstąpił od obciążania jej kosztami zastępstwa procesowego pozwanego.